

את רשעתו שלא תשוב עליו עוד, ויבוא לידי תשובה שלמה.

**ארבעים יכנו (פסוק ג).** פרוש, הכתוב מלמדו להצדיק ברצותו להחזירו בתשובה שלמה, אז יחזיק עצמו לצדיק גמור. ולזה רמז 'ארבעים', עין יפה אחד מארבעים (תרומות פ"ד מ"ג). אף על פי שצריך אדם להחזיק עצמו לבינוני תמיד, אבל בשעה זו צריך להחזיק עצמו לצדיק גמור, כדי שלא יוסיף על רשעתו עוד יותר. וזהו פן יסיף להבתו על אלה מכה רבה, פרוש, שתוסיף עליו יותר מכות רבות וננשים אם לא יכתת את רשעתו לגמרי שלא יעשה כזאת עוד, ונקלה אחיד לעיניו, רצה לומר ותגרם לעצמו לצאת מן הגן עדן לראות את יסורי אחיד איך הוא קלוי באש של גיהנם, לכן תראה לכתת את רשעתו לגמרי שלא ישוב אל רשעתו, וישוב בתשובה שלמה ויזכה לנעם עליון, וק"ל:

באפן והצדיקו את הצדיק, פרוש שהצדקות יעלה וינשא למעלה, והרשיעו את הרשע, פרוש שהרשעות שעשה ירשיע מאד להוכיח אותו בפניו את רשעתו, ויגדיל בעיניו מאד את הרשעות. וזה שאמרו חז"ל (מכות ב:) והצדיקו את הצדיק דמיעקרא, רצה לומר הצדקות שעשה מתחלה יצדיק. \*

והיה אם בן הכות הרשע (פסוק ב) פרוש בן לשון בינה, רצה לומר כאשר יזכה הצדיק לבוא למדרגת בינה ששם היא עקר התשובה. \* הבות הרשע, פרוש אזי יכה ויכתת את הרשעות. \* והפילו השפט, פרוש שיפיל את הרשעות שלא תשוב אליו עוד. והכהו לפניו, פרוש שהצדיק יכתת בפניו את הרשעות. כדי רשעתו במספר, פרוש על ידי שהצדיק יספר בפניו עברות כאלו כפי רשעתו שעשה, ויגנה בפניו המעשה התעותעים, על ידי זה יכתת

## פרשת כי תבוא

יבוא הצדיק במדרגת אהבה. ויש צדיק שגם בימי החל עובד ה' באהבה, וזה הצדיק נקרא בשם שבת, כדאיתא בזהר הקדוש (רע"מ פר' צו כט). תלמיד חכם נקרא שבת, והיינו כי שבת היא בחינת אהבה,

והיה כי תבוא בו' (כו א). נראה לפרש, דהנה יש שני מדרגת צדיקים, יש צדיק עובד ה' מיראה כל ימות החל, ובהגיע שבת קדש נתוסף עליו קדשה יתרה שעובד מאהבה, כי בחינת שבת היא אהבה, ובא

נחלה וירשתה, רצה לומר אז יהיה הנחל ה' בידך, להמשיך השפעות קדשה וברכה לכל ישראל:

**כִּי תַחֲלֶה לַעֲשֹׂר כּו' (כו יב).** נראה לפרש, דאיתא בגמרא (קידושין ל.) לעולם ישליש אדם שנותיו שליש במקרא כו'. יש לומר הפרוש כך, דמקרא הוא לשון מקריות, \* דהיינו האדם בהתחלתו בעבודת הבורא יתברך אינו אלא במקריות, שלפעמים יתגבר על יצרו ולפעמים יצרו מתגבר עליו ואינו דבר תמידיות. \* וצריך האדם להתגבר בהדרגה לטהר מחשבותיו עד שיזדכך, דעקר הוא המחשבה. וזהו שדרשו חז"ל (סוכה מט:) 'חמוקי ירכיך' (שיה"ש ז ב) למה נמשלו דברי תורה לירך, מה ירך בסתר אף דברי תורה בסתר, פרוש מה ירך בסתר, רמז על עון קרי הבא לאדם מחמת מחשבות זרות חס ושלום, והמחשבה הוא בסתר, לזה צריך תשובת המשקל לתקן על ידי דברי תורה בסתר, דהיינו שיעסק בתורה במחשבה טהורה ולשמה. וזה בלתי אפשר שיזדכך מחשבותיו בבת אחת, כי אם בהדרגה בכל פעם יותר ויותר עד ששמן השמים יסיעו לו. ולכן תחלת עבודת השם יתברך מקרא מלשון מקריות כנ"ל.

**ואחר כך צריך לעלות במעלה יתרה דהיינו שליש במשנה,** רצה לומר שצריך האדם לכוון בלמודו לעולמות עליונים לשם יחוד כידוע. וזהו לשון משנה, דהיינו כפול, לשון 'והיה משנה על אשר ילקטו

והצדיק הזה גם כן תמיד בבחינה הזאת לכן גם כן נקרא שבת. וזהו שאמרו חז"ל (שבת קיח.) כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים. רצה לומר הצדיק שהוא תמיד בבחינה אהבה, והוי כמענג עם השבת שמתענגין זה עם זה, כי הוא תמיד בבחינת אהבה כמו השבת. נותנין לו נחלה כו', רצה לומר נחל ה' הוא הנחל העליון אשר משם מושך הצדיק השפע לישראל.

וזהו דמצינו באלהיו הנביא ז"ל 'וישב בנחל כרית והעריבים מבאים לו לחם' (מלכים א' יז ה-ו), ולכאורה למה בחר ה' בעורבים שהם אכזרים על בניהם (עירובין כב.) שהם יביאו לו לחם. ועל פי דברינו הנ"ל כך פרושו, 'וישב בנחל' שהיה ממשיך השפעות מנחל העליון. ודרכי העורבים הם הקלפות לטרף טרף ההשפעות, אלא העובד ה' מאהבה גם הם ישלימו ויסכימו עמו לבלתי יגעו בהשפעה. וזהו רמז שהעורבים הביאו לו לחם, רצה לומר שגם הקלפות הסכימו עמו. וזהו כל המענג כו' נותנים לו נחלה, כנ"ל להמשיך השפעות מנחל ה'. בלי מצרים, רצה לומר בלי שום קטרוג ומונע. \*

וזהו כי תבוא לשון יחיד, דהיינו כשיהיו כל ישראל באחדות. \* אשר ה' אלמדי, רצה לומר שבכללות ישראל יש שני הבחינות הנ"ל אהבה ויראה, \* 'ה' הוא אהבה, \* 'ו'אלקים' הוא דין, הוא יראה. אז כשתהיו כלם באחדות נתן לך

הוא לשון בפורים כפשוטו לשון בשול וגמר הפרי. וזהו שליש בתלמוד שאין לה מדה גדולה הימנה. \*

וזהו דאיתא בגמרא (ב"ב פא.) הקונה שתי אילנות מביא ואינו קורא כו'. רמז על ב' המדרגות הנ"ל, דהיינו האדם אשר עדין אינו בא והגיע לכל המדרגות הנ"ל, כי אם לשנים מהם. והיינו רמז שני אילנות, דאילן רמז לעולמות עליונים. והקונה שתי אילנות אין לו קרקע, רצה לומר שעדין אין לו יסוד גמור. מביא, פרוש, באמת הוא מביא אותו הדבר לפני השם יתברך. ואינו קורא, רצה לומר שאינו במדרגה זו עדין שיהיה קורא ונענה מיד מהשם יתברך על ידי מעשיו, כדרך הצדיק הגדול אמר ויקם (איוב כב כח). אבל הקונה שלושה אילנות, רצה לומר שקנה לעצמו כל השלוש המדרגות הנ"ל. וזה קנה קרקע, דהיינו שיש לו יסוד גמור. מביא וקורא, על דרך הנ"ל 'ותגזר אמר ויקם'. \*

וזה כי תכלה לעשר כו' בשנה השלישית, רצה לומר אם תזכה לכלות לגמר את כל תבואתך, רצה לומר מה שאתה מביא לפני השם יתברך בעולמות העליונים המכנים בשם עשר. והוא בשנה השלישית, שכאת לכל השלוש המדרגות הנ"ל. \* ונתת ללוי, רצה לומר תתן ותתלה הכל שבא לה כל המדרגות הנ"ל על ידי התחברות

כו' (שמות טז ה). וזהו שנו חכמים בלשון המשנה (אבות פ"ו מ"א), רצה לומר ששנו בלשון כזה שהוא משנה כנ"ל, דהיינו שלמדו למטה וכוונתם למעלה ליחד. וזהו כל השונה הלכות בכל יום מבטח לו שהוא בן עולם הבא (מגילה כח:) מוכן ממילא כנ"ל. שליש בתלמוד, שהוא מדה שאין גדולה הימנה, כדאיתא בגמרא (ב"מ לג.), דהיינו הדבקות ואהבה.

וזהו רמז שדרשו חז"ל (ב"ר א א) 'בראשית' בשביל התורה שנקרא 'ראשית' (משלי ח כב) ובשביל ישראל ובשביל בפורים שנקראים 'ראשית' (ירמיה ב ג, שמות כג יט). והכל אחד, דהנראה שבפורים רמז על הכנעה ושפלות האדם, שצריך להחזיק עצמו במדת ענוה והכנעה אמתות, כמאמר התנא (ביכורים פ"ג מ"ד) הגיע להר הבית אפלו אגריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס, זה היה למען הכנעה. ולזה רמז התנא בלשונו (שם מ"א) כיצד מצות בפורים, אדם יורד לתוך שדהו וראה תאנה שבכרה כורך עליה גמי. דהיינו האדם הרוצה לשבר תאוותיו, כי לב האדם מתאנה לפרי ראשון, וצריך לשבר תאוותיו בזה. כורך עליה גמי, פרוש, יזכר יום המיתה איך יהא מנח בקבר ויצמיח עליו גמי ועשב. ואחר שיבוא האדם למדת הכנעה וענוה, אז יראתו ואהבתו שלמה בעבודת הבורא יתברך. וזה

ענוה באמת, וק"ל:

והתלויות עם צדיקים. לגר בו, שהיא מדת

## פרשת האזינו

מחמת שיוצאים מן הלב נכנסין אל הלב. \*  
וזהו שאמר האזינו השמים, פרוש שדברי  
יִאֲזִינוּ בַּהֲשָׁמִים, שיעשו רשם למעלה, אז  
ותשמע הארץ אמרי פי, רצה לומר אז גם  
בני אדם אשר על הארץ ישמעו ויקבלו  
דברי ויכנסו בלבם, כי הם נאמרים  
באמת. \*

ומפרש יערה כמטר לקחי (פסוק ב), דהיינו  
שהתפלל שיהיו דבריו בבחינה  
זאת כמטר, שהמטר המרוה את הארץ  
ומולידה ומצמיחה אין פועל לעצמו שום  
הנאה ותענוג, ואין הכוונה רק לטובת  
העולם. וכך הוא רצון הצדיק, שאין כוונתו  
בכל דבר שעושה להנאת עצמו כלל, כי אם  
לטובת ישראל להשפיע להם ולעורר  
עליהם רחמים. וזהו שהתפלל משה רבנו  
עליו השלום על עצמו, שיהיו דבריו כמטר  
הזה, שלא יכון בדבריו שום הנאת עצמו  
כלל כי אם רצון הבורא ברוך הוא וטובת  
ישראל. תול כטל אמרתי, פרוש שיהיו דברי  
כטל, על דרך שאמרו חז"ל (כתובות קיא:) כל  
העוסק בטל תורה, טל תורה מחיהו. פרוש  
שיהיה חיות בדברי, ויהיו כטל המחיה.

האזינו השמים ואדברה בו' (לב א). נראה  
לפרש על דרך דאיתא בזהר  
הקדוש (תיקון ס"ט קיא:) לעתיד  
כשיבוא משיח צדקנו במהרה, יבוא משה  
רבנו עליו השלום וילמד תורה עם ישראל,  
ויגלה להם הרזין דאורייתא ופרוש התורה  
הקדושה. ואמר להם משה רבנו עליו  
השלום האזינו השמים, דהלומדי תורה  
נקראים שמים, וצוה להם שהם ילמדו  
התורה, כאשר יחדשו בה איזה חדוש יהיו  
בבחינת האזנה, דהיינו שיאזינו הדבר  
מלמעלה בהפעת האור הקדשה עליהם  
מלמעלה כשלומד הדבר ההוא, ואז יפתחו  
פיהם לדבר בה, ועל ידי למוד התורה  
תגדמו לקרב הגאולה, ותזכו לשמע רזין  
דאורייתא מפי כמאז ומקדם. \* וזהו  
ואדברה, פרוש שתגדמו שאדבר עמכם  
לעתיד במהרה בימינו אמן:

או יאמר האזינו. דהנה הדברים היוצאים  
מפי צדיק הנשפעים אליו מלמעלה,  
אזי הדברים האלה עולים למעלה לשמים  
ומאירים עד רום רקיע. ואז דברים כאלו  
נכנסים בלבות בני אדם מרב קדשתם,